

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:336

av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (M)

Hot mot förtroendevalda och journalister

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att motverka hot mot förtroendevalda och journalister och att ge förtroendevalda och journalister förstärkt straffrättsligt skydd.

Motivering

I flera rapporter har beskrivits att förtroendevalda i Sverige ofta utsätts för hot eller våld. Också många journalister hotas eller trakasseras på grund av sitt arbete. Under 2013 hotades journalister på Östgötacorrespondenten för att de rapporterat om organiserad brottslighet. Redaktionen och de utsatta journalisterna på Östgötacorrespondenten stod denna gång på sig, men det är ett allvarligt problem såväl för de enskilda personerna som för det politiska systemet och den granskande journalistiken att den här typen av hot förekommer. Villkoren för den som vill bedriva ett samhällsengagerat arbete i allmänhetens tjänst försämras. Hoten kommer inte alltid från den organiserade brottsligheten, utan kan som bekant även framföras av t.ex. politiska extremistgrupper. När vi i denna motion talar om hot syftar vi på alla typer av hot som syftar till att påverka journalisters och förtroendevaldas arbete.

Det bör framhållas att utöver de hot som kommer till polisens kännedom finns sannolikt ett stort mörkertal. Vi som förtroendevalda vet att flera av våra kollegor som utsatts för hot valt att inte göra en anmälan. Det finns också uppgifter om medieföretag som kommit fram till samma ställningstagande. Orsakerna till detta kan vara flera, till exempel en rädsla för repressalier, en strävan att inte ge gärningspersonerna uppmärksamhet i onödan eller en upplevelse av att polisen inte alltid tar hoten på tillräckligt allvar eller inte lagt ner tillräckligt arbete på att utreda tidigare anmälda händelser. I förlängningen kan denna utveckling medföra att media väljer att tona ner sin rapportering om vissa företeelser och att politiker väljer att inte debattera vissa frågor. Det vore givetvis mycket allvarligt.

Brottsförebyggande rådet (Brå) har under 2013 haft i uppdrag av regeringen att genomföra en undersökning av omfattningen av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda. Kartläggningen är en uppföljning av rapporten Politikernas trygghetsundersökning från 2012 och publicerades den 14 maj 2014. I uppdraget till Brå ingick även att genomföra en fördjupad analys av materialet. Vi välkomnar denna kartläggning och menar att det finns skäl att överväga att göra en motsvarande undersökning av omfattningen av hot, våld och trakasserier mot journalister.

Vid hot mot tjänsteman i samband med myndighetsutövning ger lagen ett bättre skydd än det som gäller för förtroendevalda och journalister, i och med att det finns särskilda brott i brottsbalken som rör just våld och hot mot tjänsteman. Det innebär att straffen blir strängare än vid våld och hot i allmänhet. Om hot och våld mot journalister och förtroendevalda inte ger tillräckligt stränga straff i de fall brotten trots allt klaras upp riskerar det att uppmuntra den organiserade brottsligheten, extremistgrupper och andra att fortsätta sprida oro.

En utredare, chefsåklagaren Torsten Angervåg i Norrköping, hade tidigare i år i uppdrag av förra regeringen att kartlägga domstolarnas bedömning av straffvärdet för brott som rör hot eller våld mot förtroendevalda. Utredaren skulle undersöka i vilken utsträckning domstolen vid straffvärdebedömningen ser allvarligare än annars på brott som har begåtts mot en person eller hans eller hennes närstående på grund av förtroendeuppdraget. Rapporten visar att domstolarna inte i någon större utsträckning vid straffvärdebedömningen väger in att en person angripits i sin roll som förtroendevald. Det innebär att det finns anledning att se över lagstiftningen och överväga att ge vissa förtroendevalda samma förstärkta, straffrättsliga skydd som tjänstemän. Vi menar att det också finns anledning att göra en motsvarande utredning vad gäller domstolarnas syn på hot och våld mot journalister och, vid behov, se över lagstiftningen även vad gäller det straffrättsliga skyddet för den gruppen.

Vid sidan av de argument som angivits ovan föreligger det ett tydligt moraliskt skäl att se särskilt allvarligt på hot och våld mot journalister och förtroendevalda, nämligen att markera att dessa grupper utför särskilt viktiga uppgifter för vårt samhälle och att försök att genom brottsliga metoder påverka dem är extra allvarliga.

Det är också angeläget att polisen och Säkerhetspolisen tar hot och våld mot journalister och förtroendevalda på stort allvar. Olika medieföretag och förtroendevalda har som nämnts framfört kritik mot myndigheterna för bristande engagemang när medieföretag, journalister och politiker utsätts för hot och andra trakasserier. Det finns därför anledning att följa upp polisens och Säkerhetspolisens arbete med dessa frågor.

Andreas Norlén (M)

Finn Bengtsson (M)